

גיליון הורים פרשת תצוה

בהמשך לפרשת תרומה, פרשת תצוה, מתארת את ההכנות לקראת עבודת הכהנים במשכן ובעיקר את בגדי הכהן הגדול. בין יתר הנושאים: תרומת שמן למאור, בגדי הכהן הגדול: האפוד, החושן, המעיל, ציץ, אבנט, בגדי כהן הדיוט, קידוש הכהנים, קידוש המזבח ומזבח הקטורת.

סיפור א' לשולחן שבת

בגד הכהונה נגד לשון הרע פותח שערים בתבונה! שמעון" - "הפורץ החרדי" עוררה הכותרת בכרטיס הביקור את לב הקורא שהיה מגיע לפריצת מנעולים בכל רגע במהלך היום לשמחת האנשים ששכחו את מפתחות ביתם, רכבם וכדומה. לילה אחד קיבל שיחה בהולה ודחופה, דחה את שינתו הענוגה ויצא לעבודתו האהובה. בזריזות פתח את הבית וקיבל ברכות עד בלי די, הצ'ק המזומן בו התכבד הונח אחר כבוד בארנקו. למחרת היום, כאשר הצ'ק לא כובד בבנק, לא עשה שמעון מכך מהומה, זה כבר קרה לו בעבר. לאחר יומיים כשעבר בקירבת מקום, החליט לנצל את ההזדמנות לגשת ולבקש במחילה אם יוכלו לשלם לו במזומן... האיש שפתח את הדלת נראה שונה במקצת, אך מה לעשות כשעובדים בלילות אישוני העין לא תמיד מסוגלים לקלוט את כל התמונה אל נכון, העיקר שהמנעול נפתח... חשב שמעון בליבו. "סליחה על ההפרעה, "הדהד קולו, "הצ'ק פשוט חזר, אבקש לשלם במזומן". "על מה אתה סח?", ענה האיש לעומתו. שמעון הבין שכנראה לא רק הוא היה עייף, חזר, סיפר ופירט את כל השתלשלות העניינים, ופניו של האיש אט אט קדרו "אתה פתחת את הדלת?!" שמעון נכנס למבוכת מה, במקום לשלם הוא עוד רוטן וכועס! "אכן כן", ענה שמעון בביטחון. "אם כן עליך לשלם את כל חפצי הבית היקרים שניגנבו השבוע מביתנו ונעלמו כליל, נסענו לסוף שבוע להורים, וכשחזרנו היינו ממש המומים..." שמעון כמעט והתעלף. לאחר בירור מקיף אכן נודע לו התרמית, גנב-נוכל אחד ניצל את תמימותו ורוקן את הבית מתכולתו... לאחר חקירה ודרישה שמע מפי הרב ששומה עליו לוודא לפני כל פתיחת דלת שאכן אין כאן מתחזה שאם לא כן, קרוב לוודאי שישלם ההיזק. אנו לומדים בפרשה על מעיל מכפר על לשון הרע. מניין? א"ר חנינא: יבא דבר שבקול ויכפר על קול הרע. האדם צריך לשמור את מנעולי פיו ולא לגרום ליצר הרע שעומד בפתח ומבקש ממנו לפתוח את פיו לדבר לשון הרע!

סיפור ב' לשולחן שבת – מי בעל הבית?

חז"ל מלמדים אותו שבגדי הכהן הגדול מכפרים בעצמם כמו הקורבנות מעצם לבישת הכהן הגדול את הבגדים כמו שמובא במסכת ערכין (טז.) ובמסכת זבחים (פח:): "ואמר רבי ענני בר ששון: למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה? לומר לך: מה קרבנות מכפרין, אף בגדי כהונה מכפרין. **כתנות** מכפרת על שפיכות דם, שנאמר: "וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם." **מכנסים** מכפרת על גילוי עריות, שנאמר: "ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה." **מצנפת** מכפרת על גסי הרוח. מניין? אמר רבי חנינא: יבא דבר שבגובה ויכפר על גובה. **אבנט** מכפר על הרהור הלב, היבא דאיתיה. **חושן** מכפר על הדינין, שנאמר: "ועשית חושן משפט." **אפוד** מכפר על עבודת כוכבים, שנאמר: "אין אפוד ותרפים." **מעיל** מכפר על לשון הרע. מניין? א"ר חנינא: יבא דבר שבקול ויכפר על קול הרע. **וציץ** מכפר על עזות פנים, בציץ כתיב: "והיה על מצח אהרן", ובעזות פנים כתיב: "ומצח אשה זונה היה לך." אבנט מכפר על הרהור הלב

ומסופר על המגיד ממעזריטש זצ"ל שלימד את אחד מחסידיו כיצד לטפל בכוונות לא רצויות בהרהורי הלב להיכנס לליבנו שכל אחד מאיתנו מוצא לעצמו תירוצים לעבודת היצר הרע: פעם בא אליו אדם אחד והתאונן לפניו שאיננו יכול לטהר את מוחו ממחשבות לא טובות והרהורים רעים, שנכנסים אליו בעל כורחו ומבלבלים אותו.

ציוהו המגיד שיסע לרב הקדוש רבי זאב מזיטומיר זצ"ל, מיד ארז את מטלטליו ונסע לאותו כפר. רבי זאב שהיה גדול בחסדים, היה מחזיק בית מזיגה בכפר, וכשבא האיש לבית רבי זאב, כבר היה לילה ומצא את הבית סגור מבפנים. דפק האיש על הדלת ואיש לא פתח לו, המתין זמן מה ודפק שוב על הדלת, ושוב אין פותחים לו.

הקור בחוץ התעצם, והאיש החל להתחנן שיפתחו לו, ולא הועיל מאומה. התחיל לדבר בכעס וברוגז: "יהודים אתם? איך זה שאינכם מרחמים על יהודי להכניסו לבית?!!" ומהבית אין קול ואין עונה. כשהאיר השחר פתחו את הדלת, והוא נכנס והתאכסן שם כמה ימים.

רבי זאב לא שאל אותו שום דבר, תמה האיש בלבו על מה זה שלח אותי המגיד לכאן? והחליט לחזור לביתו ועודנו זוכר ומומרמר על כך שנשאר מחוץ לבית.

קודם הליכתו פנה לרבי זאב בשאלה: "הנה רבנו המגיד שלח אותי לכבודו, ואיני יודע למה?" השיב לו ר' זאב: "אני אגיד לך למה שלחך רבנו אלי, כדי שתלמד כי האדם הוא בעל הבית, ולמי שאינו רוצה אין הוא מניחו להיכנס גם אם זה נראה לנו מאוד קשה להתמודד..."

(מעובד מאתר dvar-tora.com)

סיפור ג' לשולחן שבת

ללמד את כולם

כתוב בפרשה: "ואתה תצוה... ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד". המגיד הירושלמי רבי שלום שבדרון זצ"ל הסביר על הגמרא במסכת ברכות סג: אומרת: "הסכת ושמע ישראל" - כתתו עצמכם על דברי תורה. כדאמר ריש לקיש, מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר (במדבר יט, ד) "וזאת התורה אדם כי ימות באהל".

מסופר שיהודי שאל פעם את הרבי מקוצק זצ"ל:

"מדוע הרבי לא יוצא בעולם להציל נפשות ברוחניות, הרי יש הרבה מה לעשות? למה הרבי נשאר בתוך ביתו פנימה?! נכון, החסידים באים לבית מדרשתו והרבי מדבר לפניהם דברי תורה עמוקים, אבל מדוע אינו יוצא על פני העולם?!"

השיב לו הרבי מקוצק: אמשול לך משל, למה הדבר דומה:

בבית האסורים נחבשו שלושה אנשים עשירים, הושיבו אותם בבור חשוך וקטן. ומי שיודע, בימים ההם, אין לתאר את העינויים שהיו מנת חלקם של אסירי מלכות. שניים מהם היו פקחים, בעלי דעת, השלישי היה 'גולם' - אדם ללא דעת.

הסוהרים הורידו להם אוכל לבור. האחד הזה, שהיה 'בטלן' גדול ללא קמצוץ דעת, לא הסתדר עם עצמו - לא מצא את האוכל ואת הכף, ובדרך כלל בעקבות החושך הנורא ששרר בבור לא מצא אפילו את פיו להכניס בו את האוכל, אבדו לו חפצים, נפלו לו המאכלים וכו'...

חברו השני, החכם, ריחם עליו וסייע בידו רבות לקח את ידו הכניס בה אוכל, אח"כ סייע לו להעביר את האוכל מהיד לפה וכד', כך פעמים רבות מידי יום - התייגע להדריכו להסתובב לימין ולשמאל, לעמד ולשכב.

והשלישי, כאילו עמד מן הצד. לא סייע בידו מאומה. יום אחד פנה השני לשלישי, ושאל אותו בתמיהה: "אנו סובלים יחד כאן בבור, ואתה ודאי מבחין איך אני מתאמץ עם ה'גולם' הזה פעמים רבות ביום - עד שהוא מצליח להתקדם, מדוע אינך מסייע לפעילות שלי כלום?, למה תעמוד מהצד?!"

השיב לו השלישי: "בא אגלה לך, אנו נמצאים בחשכה, חשוך בבור. וכאשר החושך שורר ולא רואים מאומה, אתה והוא מתייגעים כמעט לריק, הנך משקיע בו מאמצים ללמד אותו איך לאכול ואיך לזוז וכפי הנראה לא תגמור איתו לעולם, כי כבר כמה שבועות שאתה מתאמץ והוא עדיין לא למד כלום...
אך אני, כמו שאתה שומע (בשעות שאתה עוסק איתו ומבזבז את זמנך...), חופר בקיר חור, קודח באצבעותיי חור. כאשר החור יהיה עמוק - יכנס אור לבור, יחזרו פנימה קרני שמש מועטות, מעט מן האור ידחה הרבה מהחושך, ואז ממילא הוא יראה, וכבר לא יצטרך לא לך ולא לי. הוא יידע בעצמו איך לשתות ולאכול...
והנמשל ברור מאליו:

כל זמן שיש 'חושך' לא רואים כלום לא למדים כלום, אבל אם נעשה אור אפילו אם זה אור קטן, ממילא כל אחד יוכל לראות וללמוד על דרך ה'.

האור הזה הוא "אור התורה" כדברי חז"ל (מגילה טז): "ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר" - אורה זו תורה! הדבר הראשון לקדוח ולהכניס אור, אם יש תורה, נכנס אור, ומשם ואילך יש כבר את הכול: שמחה וששון, ויקר. כי חודר באדם פנימה - אור!

כל אחד מאיתנו נדרש להבין שיחז עם העזרה לעם ישראל בחסד ובלימוד, יש צורך להתעלות עצמית מעלה, כדי למשוך את האחרים איתנו בהתקרבות אל ה'.

סיפור ד' לשולחן שבת

לחזק את הכפתור

כלי המשכן ובגדי הכהן הגדול נעשו בהוד והדר ובפאר גדול שעלה ממון רב שעם ישראל הביא כתרומה לעבודת הקודש.

רוב בני האדם עובדים קשה לצבור הון לטובת עצמם ומוותרים על חייהם היהודיים בשמירת המצוות ולימוד התורה מבלי לזכור שהברכה הגדולה של הקב"ה נועדה לבנות קודש. ומובא סיפור על פנחס הצעיר שעוד בשחר ילדותו, בלימודו אצל המלמד, חלם פנחס להיות עשיר ולא דעך חלומו אף בזמן שלמד בישיבה. הכסף מילא את חלל דמיונו ויצר בקירבו שאיפה עצומה. יבוא יום, ידע, שהחלום יהפוך למציאות, אין ספק, זה רק עניין של זמן! כאשר גדל בעיירתו בפולין, רקם את תוכניתו אחת לאחת יחסוך אגורה לאגורה ופרוטה לפרוטה עד שיתאסף בציקלוננו סכום המספיק בכדי להגיע לארץ חלומותיו - אמריקה הגדולה! ואכן כאשר חלם כן היה, ברצונו הבלתי מתפשר נחת יום אחד על אדמתה של ארה"ב. ניצול הזמן המירבי הביא אותו עד מהרה להיות בעליו של מפעל משגשג למעילים. החלום אכן הפך למציאות. אולם דא עקא, בד בבד עם עלייתו ופריחתו הגשמית, הלכה נשמתו ודעכה, עד לכדי פריקת עול תורה ומצוות מעליו, ה' ישמור! . הכסף אכן סינור את עיניו ויותר מכן את מוחו וליבו! ביום בהיר אחד הופתע לגלות את רבו משכבר הימים, ראש ישיבת ברנוביץ ותלמידו הנודע של ה"חפץ חיים" זצ"ל - רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, עומד על מפתן המפעל. התלמיד לשעבר לא שכח את גדלותו התורנית ומידותיו הנפלאות של רבו הנערץ, וניצב לימינו מוכן למלא כל משאלה ובקשה! ורבי אלחנן בקשה קטנה בפיו היתה: "הגעתי לכאן לאחר הפלגה תמימה בת שבועיים ימים. עשה עימי טובה, כפתור לי במעיל, מתנדנד ומט ליפול, היש באפשרותך לחזקו ולאמצו!?" התלמיד לא ידע אם לצחוק או לבכות, מפעל של מעילים בראשותו והרב רק יבחר בכל מעיל שרק יחפוץ! ורבי אלחנן על משמרתו עומד, אין רצוני במעיל, אלא כדי לחזק את הכפתור הגעתי הלום! והתלמיד לא מבין האם הרב חלילה מתעתע בו, הרב חוזר ומדגיש שזה כל רצונו וחפצו. מנהל המפעל - נענה לבקשתו ומצא חיש מהר פועל שיבצע נאמנה את הפעולה הפשוטה. רבי אלחנן הודה מקרב לב וסב על עקביו. והתלמיד? כל הלילה התהפך במיטתו, לא יכול להירדם ולישון. לא יתכן, כך חשב בליבו, לעשות דרך מפרכת כזאת, בשביל כפתור?! עם עלות השחר, לא יכול היה לעצור בעדו, ניגש הוא לאכסנייתו של מורו ורבו, התחנן שהרב יאמר למה הוא בא, מוכן הוא לעזור בכל אשר יוכל, והרב פוסק את פסוקו: לחזק כפתור באתי וזה הכל! והתלמיד ממאן להאמין, לא יתכן. כבוד הרב, אל נא תהתל בתלמידך, שבועיים נסיעה בשביל כפתור קטן? והרב כשחיוך של טוהר נסוך בשפתיו, עונה ברכות לתלמידו ופותח פיו בחוכמה: תשמענה אוזניך מה שפיך מדבר, אין לך ספק בדבר שלא עשיתי דרך כה ארוכה בשביל מה בכך, אם כן אמור נא לי אמור, הנשמה

הקדושה שבקירבך, שעשתה דרך כה ארוכה של אלפי פרסאות מתחת כסא הכבוד, מרחק של אלפי שנים, בכדי לפתוח מפעל של מעילים?! בכדי לצבור עוד ועוד נכסים גשמיים שאחרי מאה ועשרים נשאים לאחריים?! לא יתכן, לא יתכן! התלמיד שהדברים חדרו עמוק לליבו והחליט לשוב לדרך אבותיו ולהשתמש בכספו לבנות עולם של תורה.

סיפור ה' לשולחן שבת

הבנה בקודש

מדוע הקב"ה מקפיד על לבושו של הכהן הגדול ומה הייתה תרומתם לעבודת הכהן הגדול. ומובא במדרש רבה משל לכן מלכים שהיה פדגוגו נכנס אצלו ללמד סניגוריא על בנו, והיה מתגרא מן העומדים עליו שפא יפגעו בו, מה עשה המלך הלבישו פורפירא שלו שיהו רואין אותו ומתגראין ממנו. כך אהרן היה נכנס בכל שעה לבית קדשי הקדשים, ואלולי זכיות הרבה שהיו נכנסות עמו ומסיעות אותו לא היה יכול להכנס, למה, שהיו מלאכי השרת שם, מה עשה לו הקדוש ברוך הוא נתן לו מדמות לבושי הקדש"

חשבון ההוד וההדר בפני בשר ודם אינו דומה לחשבון בפני הקב"ה ולכן לא כל אדם יכול לשפוט את מה שהוא רואה בצורה נכונה במיוחד אם איננו מבין באותו נושא מסופר על הרה"ק רבי אברהם מפראהבישטש שבגיל ט"ז שנים נתמנה כמ"מ אביו הרה"ק רבי שלום שכנא זיע"א. וזה מה שאמר לחסיד בהרגישו שמהרהר על מינויו כממשיך הדרך: משל למלך שבנה לו פלטרין גדול כלול בהדרו עם ציורים נפלאים. וכאשר נגמרה מלאכת הבנין, שלח להודיע לכל המדינות שיבואו לראות ולהתבונן בהוד יפיו של בית המלכות החדש, וציוריו הנפלאים, והאיש אשר יגלה בה מגרעת או חסרון, יקבל פרס מאוצר המלך. כל הבאים, בתוכם אומנים גדולים היללו ושבחו את יקר תפארת הבית החדש, ונלאו למצוא מגרעת. בין הבאים היה כפרי אחד מפשוטי העם, שעמד והתבונן בכותל אחד בו היה מצויר איש כפרי כדמותו וכצלמו, שהשתכר ואוחז בידו כוס יין. נענה הכפרי ואמר: חסרון גדול אני רואה כאן, דרכו של השיכור להתנועע אנה ואנה, וכל אשר הוא מחזיק בידו הרי זה מתנועע עמו, ובציור שלפנינו, כוסו של השיכור עומדת ישר ללא תנועה, ודבר זה אינו יכול להיות. ויצו המלך למלאות הבטחתו ולהעניק לו את הפרס הגדול מאוצר המלוכה. כטוב לב הכפרי מהפרס הגדול שקיבל, אמר בלבו: אלך ואמצא עוד חסרונות, ואתעשר עוד יותר. למחרת נכנס להיכל המלך, וירא את כתר המלכות על ראשו של המלך והסתכל בה היטב, ויאמר: הנה גם בזה הכתר של המלך מצאתי מגרעת, ויצו המלך להלקותו מאה מלקות. ויצעק הכפרי על המשפט הלא נכון והמעוות: "אתמול מצאתי חסרון בציור וקבלתי עליו פרס גדול. ואילו היום מצאתי חסרון נוסף ועוד בכתרו של המלך, ולא מספיק שאינני מקבל פרס, אני עוד לוקה? " ושיבו לו: איש כפרי אתה, ובשיכור שבתמונה מאתמול הנך המבין, אבל מנין לך הבנה על כתר המלכות? ועוד מרחוק?

סיפור ו' לשולחן שבת

יש לאן לשאוף

על היהודי מוטלת חובה להתעלות בהתמדה בכל עינייני הקודש עפ"י הכתוב בפרשה "להעלות נר תמיד". על האדם לקיים עוד ועוד מצוות, וביתר שלמות, ולא להיות מרוצה ושבע רצון ממעמדו ולהסתפק בדרגתו. ומביא הבן איש חי משל למה הדבר דומה: מעשה באדם אחד, שראה בחלומו גרם מדרגות, והמלך עולה בהן ומטפס, טיפס המלך חמש מאות מדרגות, ועדיין לא הגיע לחציין.

השכים האיש בבוקר והלך למלך לספר לו את חלומו. שמח המלך מאוד, והורה להעניק לו אלף זהובים. סיפרה אשתו לשכנתה על האוצר שנפל בחלקו של בעלה, הלכה השכנה ואמרה לבעלה: "שכננו ראה את המלך מגיע לחציין של המדרגות וקיבל ממנו אלף זהובים. לך אתה אל המלך וספר לו, שראית אותו בחלומך עומד בראש המדרגות, ודאי תקבל אלפיים..."

עלה האיש לארמון המלך וסיפר למלך את הדברים כעצת אשתו. אמר המלך לעבדיו, קחו אותו והשליכוהו מכל מדרגות הארמון.

שאל האיש בפליאה: "היכן הצדק, שכני סיפר מחצית ממני, וקיבל אלף זהובים!?" אמר לו המלך: "שכנך בישרני חלום טוב, ובפיך היה חלום רע. שכנך סיפר, שלא הגעתי לחצי המדרגות, ויש לפני להעפיל ולעלות עוד מדרגות רבות, ושמחתי בדבריו. אתה סיפרת, שכבר הגעתי לפסגה, ולא נותר לי אלא לרדת ממנה..."

וזהו גם מה שנאמר (תהילים קיט, א) "אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה'". ההולכים ומתקדמים כל העת. לפיכך נקראו החכמים 'תלמידי חכמים', שהם לומדים ומתעלים, ואינם חושבים עצמם לעולם כמושלמים...

סיפור ז' לשולחן שבת

קנאת הגוים בעם ישראל

"ואתה תצווה את בני ישראל" ולכאורה נראה שבצעם הציווי על עשיית המשכן הקב"ה יוצר קנאה בין ישראל לאומות העולם, בכך שהוא מצווה ונותן לבני ישראל משכן בעוד שאת אומות העולם הוא מזניח!?" ה"חתם סופר" מבאר זאת בדרך משל (מומלץ להורים לספר בצורה משוכת את לב הילדים): לאב אחד היו לו בנים הרבה או לאדון שהיה לו עבדים הרבה, והאחד היה לו אהוב וחביב ביותר, והיה לו מחצב בקצה שטחו שמוציאים ממנו זהב ומתכות יקרות והיה רוצה ליתנה לבן האהוב. אמנם הוא לא היה מעוניין לשנות בין הבנים שלא להטיל קנאה על בנו ושלא יתרעמו עליו... מה עשה?

מסר להבן האהוב בצנעה כלי מלאכה ולמד לו חכמת הוצאות האבנים מהחפירה והיתוך אבנים לעשות מהם זהב וכסף וכל חפץ ואח"כ קרא לבניו בכלל ואמר להם: "בני, יש לי כאן שטח עם מחצב שיכולים להפיק ממנו זהב מי הוא הרוצה בה?"

כולם ראו והבינו שבטורח גדול יוציאו משם אם בכלל ואח"כ לא ידעו להתיכו ולעשות ממנו זהב כי לא היה להם שום חכמה בהוצאת הזהב וההיתוך וגם לא היה להם לזה שום כלי ושום תחבולה על כן מיאנו כולם ולא חפץ להם במתנה ההיא וממילא לקחה בן החביב ולא היה ביניהם קנאה... והנמשל מובן מאליו:

במשכן ובתורה הקדושה טמונים בתוכם כל טוב ה' וכל אוצרותיו, אך התחבולה להוציא המטמונים האלה, מסר הקב"ה בחשאי לישראל ונטע בהם בינה יתרה ואילו לגוים לא הראה כי אם פשוטי התורה, על כן, לא יחפצו לקחתה...

סיפור ח' לשולחן שבת

היכן החכמה?

את כלי המשכן ובגדי הכהונה נצטוו לעשות חכמי הלב. כיצד אדם מגיע להיות חכם לב לפני שנים רבות, חי מלך גדול שחשקה נפשו בחכמה. עיסוקיו המרובים לא אפשרו לו מעולם לרכוש את החכמה שכה נכסף אליה. את ענייני הממלכה השוטפים ניהל בסיועו של צוות יועצים בכיר, שכולם היו אנשים חכמים איש בתחומו. אולם כל זה לא השקיט את צמאנו לחכמה. שאיפתו היתה עזה להחכים וללמוד, אלא שזמנו לא עמד ברשותו. משום כך היה לו יועץ קשיש, איש חכם ונבון, רחב אופקים, בעל תפיסה מהירה וזיכרון מצויין, אשר שימש כבכיר יועציו. באחד הימים פנה אליו המלך ובפיו בקשה: "ראה, כבר שנים ארוכות אני מנהל את הממלכה, כשאני מדחיק את צמאוני הגדול לרכישת חכמה. חפש לי את תמצית החכמה, והגש אותה בפני בצורה הקצרה ביותר שאפשר. קח את כל הזמן הנדרש לך לשם כך". הקשיש קד קידה עמוקה ואמר: "הוד מעלתך, איני זקוק אף לא לשעה אחת. המלך הרים גבה והורה לו להמשיך. הרשה לי רק מילה אחת, הוד מעלתך!" "הרשות נתונה!" "גזר!" "גזר! איך זה בדיוק קשור למה שדברנו?" "האם ראה אדוני המלך מימיו שדה גזר בעונתו?" "לא, לא ראיתי", אמר המלך. אם תסלח לי, אדוני המלך, אבקש שתצווה להכין את המרכבה המלכותית. נצא אל השדה

וכל דברי יובנו. "ואכן, בתוך זמן קצר הוכנה המרכבה המלכותית. המלך והיועץ נכנסו אליה, כשהיועץ מצווה על העגלון לצאת אל מחוץ לעיר. לאחר שעה קלה של נסיעה באוויר הצח, הגיעו לשדה ירוק. "אדוני המלך, האם תוכל לומר, בבקשה, מה יש כאן בשדה שלידינו?" המלך שראה שדה ירק, תיאר את שהוא רואה. התכופף היועץ, אחז בצרור העלים הירוקים, משך בחוזקה, ומן האדמה עלה גזר כתום ובשל. "זה לא סתם ירק, אדוני המלך, זה גזר." המלך עדיין לא הבין את פשר החידה. היועץ מיהר להסביר: "הנה, אדוני המלך, התבוננתי והגעתי למסקנה כי החכמה משולה לגזר. מונחת היא לפנינו, ממש לרגלינו, אך אין אנו מבחינים בה". מדוע האדם אינו מגיע אל לב לבה של החכמה, אל האמת?

מפני שמסרב לראות את הברכה של הקב"ה ומתעצל הוא בעמל התורה והעשייה שמחברת את הקודש אל החיים.

סיפור ט' לשולחן שבת

מסופר במסכת שבת על בגדי הכהן הגדול: "ואלה הבגדים אשו יעשו וגו'" מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה אומר ו"אלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד..." אמר הללו למי אמרו לו לכהן גדול. אמר אותו נכרי בעצמו אלך ואתגייר בשביל ששימוני כהן גדול. בא לפני שמאי אמר ליה גיירני על מנת שתשימי כהן גדול. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל גייריה. א"ל כלום מעמידין מלך אלא מי שיודע טכסיסי מלכות? לך למוד טכסיסי מלכות. הלך וקרא כיון שהגיע לפסוק: "והזר הקרב יומת" אמר ליה (להלל) מקרא זה על מי נאמר? א"ל אפי' על דוד מלך ישראל. נשא אותו גר קל וחומר בעצמו ומה ישראל שנקראו בנים למקום ומתוך אהבה שאהבם קרא להם: "בני בכורי ישראל" כתיב עליהם "והזר הקרב יומת" גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה. בא לפני שמאי א"ל כלום ראוי אני להיות כהן גדול והלא כתיב בתורה והזר הקרב יומת. בא לפני הלל א"ל ענוותן הלל ינחו לך ברכות על ראשך שהקרבתי תחת כנפי השכינה. לימים נזדווגו שלשתן למקום אחד אמרו קפדנותו של שמאי בקשה לטורדנו מן העולם ענוותנותו של הלל קרבנו תחת כנפי השכינה:

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

פרשת תצוה, בהמשך לפרשת תרומה, מתארת בעיקר את בגדי הכהן הגדול

שמן למאור (כו, כ"א)

1. הקב"ה מצווה את משה רבינו לבקש מבני ישראל להביא "שמן זית זך כתיב". למה השמן מיועד? (כו, כ) למאור, להעלות נר תמיד
2. היכן תעמוד מנורת הזהב? (כו, כא) באוהל מועד מחוץ לפרוכת
3. למי מותר להדליק את נר התמיד? (כו, כא) אהרון ובניו הכהנים
4. מה הפירוש "נר תמיד"? (כו, כא) מערב עד בוקר
5. איך התבצע תהליך הכנת שמן זית הוד? (רש"י כו, כ) הזיתים היה כותש במכתשת ואינו טוחן בריחים, כדי שלא יהא בו (ג) שמרים, ואחר שהוציא טפה (ד) ראשונה, מכניסן לריחים וטוחן,

בגדי הכהן הגדול (כה, א"ג)

1. לאחר מלאכת המשכן, הקב"ה מצווה את משה לקדש את אהרון ובניו לתפקידי הכהונה. מי היו בניו של אהרון? (כה, נדב, אביהו אלעזר ואיתמר)
2. לשם מה עשו בגדי קודש לאהרון ובניו? (כה, ב) לכבוד ולתפארת
3. מה היה מיוחד באנשים שעשו את בגדי הקודש? (כה, ג) היו חכמי לב
4. מהם בגדי הכהן הגדול? השלימו: _____ (תכשיט כנגד הלב), _____ (סינר הקשור מאחור), _____, _____ (חלוק עליון) _____ (חלוק שיושב על הגוף) _____ (כריכה היוצרת מעין כובע) _____ (חגורה). בנוסף, היו לכהן הגדול מכנסי בד ותכשיט על מצחו. (כה, ד) חשן, אפוד, מעיל, כתונת תשבץ, מצנפת ואבנט
5. מהו המעיל? ומה ההבדל בינו לבין כתונת? (רש"י כה, ד) הוא כמין (פ) חלוק, וכן הכתונת, אלא שהכתונת סמוך לבשרו, ומעיל קרוי חלוק העליון:

6. איך היה בניו ה"תשבץ" (רש"י כהד) עשויין משבצות לנוי, והמשבצות הם כמין גומות העשויות בתכשיטי זהב למושב קביעת אבנים טובות ומרגליות, כמו שנאמר באבני האפוד מוסבות משבצות זהב, ובלע"ז קוראין אותו קשטוני"ש:
 7. מהו ה"מצנפת" (רש"י כהד) כמין כיפת (צ) כובע שקורין קופי"א, שהרי במקום אחר קורא להם מגבעות, ומתרגמינן (ק) כובעין (עיינ יומא כה):
 8. מהו ה"אבנט" ומהו האפוד? (רש"י כהד) היא חגורה על הכתונת, והאפוד חגורה על המעיל, כמו שמצינו בסדר לבישתן, ויתן עליו את הכתונת ויחגור אותו באבנט וילבש אותו את המעיל ויתן עליו את האפוד:
- לצורך הכנת בגדי הקודש הוכנו חוטים מיוחדים ודקים שנשזרו יחד (גולגלזו יחד לחוט אחד) . הסוג הראשון היה זהב שנחתך דק דק כחוט. הסוג השני צמר בשלושה צבעים שונים תכלת, ארגמן ושני והסוג השלישי היה שש (פשתן). דרך שזירתם יחד הייתה מיוחדת מאוד.

האפוד

1. האפוד היה כעין סינר הסגור מאחרי הגוף וקשירתו ("חשב אפודתו") הייתה מקדימה מעל המותניים. מהחלק האחורי של האפוד חוברו שתי רצועות שעלו דרך הגב אל הכתפיים . בקצות הרצועות מעבר לכתפיים הוצמדו שתי אבני שוהם. מה היה חקוק על כל אחת מהאבנים? (כה"ט) שמות שבטי ישראל . שש שבטים על כל אבן
2. משבצת היא מעין גומה שהתאימה בדיוק לגודל האבן. במה היו מוסבות (מוקפות) אבני השוהם? (כה"ט) משבצות זהב
3. למה הכהן הגדול היה צריך לשאת את שמות השבטים על אבני השוהם? (כה"ט) לזיכרון לפני ה'
4. מה הכוונה "לזכרון" - לזכרון של מי? (רש"י כה"ט) שיהא רואה הקב"ה את השבטים כתובים לפניו, (ח) ויזכור צדקתם:

החושן

1. למה החושן נקרא "חושן משפט" (רש"י כה"ט) שמכפר על קלקול הדין. דבר אחר משפט, שמברר דבריו והבטחתו (ל) אמת, דרישנמ"ט בלע"ז, שהמשפט משמש ג' לשונות, דברי טענות בעלי הדין, וגמר הדין, ועונש הדין, אם עונש מיתה אם עונש מכות אם עונש ממון, וזה משמש לשון בירור (מ) דברים, שמפרש ומברר דבריו:
2. החושן היה עשוי גם מחוטים מיוחדים כמו האפוד. מה הייתה צורת החושן ומה היה גודלו? (זרת - המרחק בין הזרת לאגודל כ 25 ס"מ) (כה"ט) ריבוע . זרת על זרת
3. על החושן היו משובצות בגומות זהב 12 אבנים שונות כנגד 12 שבטי ישראל. השלימו את שמות האבנים עפ"י מיקומן (טור בלשון התורה הוא שורה): (כה"ט) (אודם, נופך, לשם, תרשיש)

אבני החושן		
אודם	פטדה	ברקת
נופך	ספיר	יהלום
לשם	שבו	אחלמה
תרשיש	שוהם	ישפה

4. התורה מתארת את החיבור של החושן אל בגדי הכהן הגדול. בקצות החושן בחלקו העליון היו טבעות זהב שאליהן חובר החושן ע"י שרשראות זהב . לאן חוברו השרשראות (עבותות הזהב) בצידן השני? (כה"ט) לכתפות האפוד מלמעלה (ליד אבני השוהם)
5. צמוד לחיבור בין הכתפיות לאפוד (כגב הכהן) נקבעו טבעות זהב. כיצד חובר החושן בחלקו התחתון לטבעות אלו על מנת שלא יתנדנד בהליכת הכהן הגדול? (כה"ט) פתיל תכלת
6. מה פירוש המילה "ירכסו" (רש"י כה"ט) לשון חבור, וכן מרוכסי איש (תהלים לא, כא). חבורי חברי רשעים. וכן והרכסים לבקעה (ישעיה מ, ד), הרים הסמוכים זה לזה, שאי אפשר לירד לגיא שביניהם אלא בקושי גדול, שמתוך סמיכתן הגיא זקופה ועמוקה, יהיו לבקעת מישור ונוחה לילך:
7. מהם ה"תומים" (רש"י כה"ט) הוא כתב שם המפורש שהיה נותנו בתוך כפלי החושן, שעל ידו הוא מאיר דבריו ומתמם את דבריו (יומא עג:). ובמקדש שני היה החושן, שאי אפשר לכהן גדול להיות מחוסר בגדים, אבל אותו השם לא היה בתוכו, ועל שם אותו הכתב הוא קרוי משפט, שנאמר ושאל לו במשפט האורים (במדבר כז, כא):

הריבוע של החושן שבו היו משוקעים אבני החושן היה עשוי משכבה כפולה וביניהם הוכנס כתב שעליו היה כתוב שם מיוחד של הקב"ה (עפ"י רש"י) והוא היה גורם לאבנים להאיר כשהכהן היה שואל שאלות את הקב"ה והתשובה הייתה מתקבלת עפ"י האותיות - קרוי "אורים ותומים".

על האבנים בחושן היו חרוטים שמות שבטי ישראל ועוד אותיות שהרכיבו ביחד את המילים - "אברהם, יצחק, יעקב, שבטי ישראל" על מנת להשלים את האותיות החסרות משמות שבטי ישראל (ח,ט,צ,ק)

המעיל

1. המעיל של הכהן הגדול היה מעין כיסוי עליון מעל הכותנת (ניתן לראות בציור) . מה היה צבע המעיל? (כה,לא) תכלת
2. מה הפירוש "כליל תכלת"? (רש"י כה,לא) כולו תכלת, שאין מין אחר מעורב בו:
3. מה היה מחובר בשולי המעיל? (כה,לג) פעמוני זהב ורימון ארוג לסירוגין בשולי המעיל.
4. למה היה צריך פעמונים בשולי המעיל? (כה,לה) ונשמע קולו בבואו אל הקודש

ציץ

1. הקב"ה מצווה את משה להכין ציץ . מהו ה"ציץ"? מה היה גודלו והיכן היה מונח? (רש"י כה,לו) כמין טס של זהב היה, רוחב ב' אצבעות, מקיף על המצח מאוזן לאוזן (סוכה ה:)
2. כיצד נקשר הציץ לכהן הגדול? (כה,לז) ע"י פתילי תכלת
3. התורה מפרטת עוד שני לבושים של הכהן הגדול : כתונת ומצנפת . ממה הן היו עשויות? (כה,לט) שש=פשתן

אבנט

האבנט היה חגורה ארוכה (32 אמות= 16 מטר) בצבעי החוטים במשכן (ארוג מארבע מינים שונים, תכלת, ארגמן, תולעת שני ופשתן) והיה נכרך על הכהן הגדול

בגדי כהן הדיוט

1. מהם ארבעת בגדי כהן הדיוט (כהן שאינו כהן גדול)? (כה,מ"מב) כותנות , אבנטים, מגבעות ומכנסים בד
2. לכהן הגדול היו בסה"כ שמונה בגדים ולכהן הדיוט ארבעה בגדים . מה יקרה אם כהנים יעבדו ללא הבגדים המיוחדים? (כה,מג) ימותו

קידוש הכוהנים (כט, א-לה)

1. הקב"ה מצווה את משה לקדש את אהרון ובניו לקראת עבודתם במשכן. מה היה צריך להביא כדי לקדשם? (כט,א"ב) פר, שני אילים, לחם מצות , חלות מצות ורקימי מצות
2. כתוב בפס' "לקח פר אחד" למה דווקא פר? (רש"י כט,א) לכפר על מעשה העגל (מ) שהוא פר:
3. כתוב בפס' "ורחצת אותם במים" מה ההגדרה של רחיצה? (רש"י כט,ד) זו טבילת כל (צ) הגוף:
4. מהו "נזר הקודש"? (רש"י כט,ו) זה הציץ
5. מה היה צריך לעשות משה לאחר שאהרון היה לבוש בבגדי הכהן הגדול? (כט,ז) משח אותו בשמן המשחה
6. אהרון ובניו צוו לסמוך את ידיהם (להניח) על ראש הפר בפתח אוהל מועד. מה היה צריך לעשות עם דם הפר? (כט,יב) לשים על קרנות המזבח . את היתרה לשפוך אל יסוד המזבח
7. גם האיל נשחט לאחר שאהרון ובניו סמכו את ידיהם על ראשו. מה נעשה עם דם האיל? (כט,טז) נזרק על המזבח . (להורים - הדם היה נזרק בשתי פינות המזבח והדם היה יורד לשתי צלעות המזבח כך שבסה"כ היה דם על ארבעת צלעות המזבח - "שתי מתנות שהן ארבע")
8. חלק קטן מאיברי הפר הועלו למזבח ובשרו נשרף מחוץ למחנה כיוון שהפר היה חטאת לכפרה. מה נעשה עם בשר האיל ומדוע? (כט,יז-יח) נשרף כולו על המזבח כיוון שהוא קורבן עולה
9. מאיזה לשון באה המילה "אשה"? (רש"י כט,יח) לשון (י)אש, והיא הקטרת איברים שעל האש
10. למה נקראים שלמים? (רש"י כט,כב) שלמים לשון שלמות, שהושלם בכל.
11. מהו לשון משחה? (רש"י כט,כט) להתגדל בהם, שיש (ש) משיחה שהיא לשון שררה, כמו לך נתתים למשחה (במדבר יח, ח), אל תגעו במשיחי (תהלים קה, טו).
12. האיל השני הוא "איל מילואים" ומדמו קידשו את הכוהנים ובגדיהם. חלק מאבריו הונפו והוקרבו יחד שלושת סוגי המצות במזבח. מה נעשה עם שאר בשר האיל והמצות? (כט,לא-לב) נאכלו ע"י אהרון ובניו

קידוש המזבח (כט, ל-מו)

- לאחר קידושם של כוהנים לעבודתם, הקב"ה מצווה לקדש גם את המזבח המיועד להקרבת הקורבנות ע"י הקרבת קורבנות ומשיחה בשמן המשחה
1. איזה בע"ח הובאו לקידוש המזבח? (כט, לח) שני כבשים
 2. מתי הובאו בע"ח לקורבן? (כט, לט) אחד בבוקר ואחד בין הערביים
 3. מה הובא למזבח יחד עם הכבשים? השלימו: עשרון (קצת יותר משני ליטר) _____ בלול (מעורבב) עם _____ כתית רבע הין (ליטר). יחד איתם גם _____ יין רביעית ההין (ליטר) (כט, מ) סולת, שמן ויין

מזבח הקטורת (ל, א-ז)

בנוסף למזבח העולה שראינו בפרשת תרומה, ועמד בחצר המשכן, היה בהיכל מזבח קטורת.

1. ממה היה עשוי מזבח הקטורת? (ל, א) עצי שיטים
2. מה היו מימדי המזבח (אמה=חצי מטר)? (ב) אמה אורכו, אמה רוחבו ואמתיים קומתו
3. מזבח הקטורת היה מצופה זהב עם זר מסביב ועמד בין שולחן לחם הפנים למנורה. מתי היה אהרון מקטיר קטורת על המזבח? (זח) בבוקר בסמוך להטבת הנרות ובין הערביים.